

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 110.

V Ljubljani, v torek 13. maja 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 12. maja.

Schönererjev „Bengel“.

V današnji seji državnega zbora poročal je predsednik dr. Smolka, da so cesar zbornici izrekli svojo zahvalo za izraz sočutja o smrti cesarice Marije Ane, potem pa je vstal poslanec Wagner in se hudoval, da ga je Schönerer v svojem glasovitem govoru imenoval „Bengel“. Wagner omenja, da so se z njim vred Schönererju posmehovali še drugi poslanci, ter želi od Schönererja zvedeti, je li omenjena psovka veljala samo njemu, ali pa tudi še drugim poslanecem, ki so se mu med njegovim govorom posmehovali. Ko bode Wagner to zvedel, bode videl, kaj mu je dalje storiti. Schönerer bil je v začetku v zbornici, a med tem jo je zopet popihal, zato ni odgovoril Wagnerju, pač pa mu je g. predsednik rekel, da naj bo reč že skoraj pozabljena; on je Schönererja posvaril, po pravilnem redu pa ne gre, da bi posamezni poslanci v zbornici drug drugemu dajali vprašanja in odgovore. Reč je bila s tem rešena, ne vé se pa, ali se ne bode še dalje pletla po časnikih in dala povod k govorici, da sta imela Schönerer in Wagner zopet kak dvoboj tam kje na Ogerskem.

Schönererjeve klešče za časnikarstvo.

Preden se je pričela obravnava današnjega dnevnega reda, prebral se je samostojen predlog, ki sta ga skovala Schönerer in njegov dvojček Fürnkranz, in čigar namen bi bil brzdati in strahovati časnikarstvo. V tem nasvetu priporočata, da naj se za vsako neresnično poročilo kakega časnika po zahtevi prizadete stranke od sodnije napravi javna razprava in da naj se izdajatelj časnikov, ako je sprejel tako neresnico obsodi najmanj na 50 gld. globe in ob enem najmanj na 5 dni v zapor. Ako izdajatelj ni bil kriv, da je prišla taka neresnica v list, sme se sicer kazni znižati, a nikdar ne popolnoma odpu-

stiti. Ta predlog bil je zadostno podpiran ter ga bode Schönerer v eni prihodnjih sej vtemeljeval.

Delo po rudnikih.

Prva točka dnevnega reda bila je postava o delu po rudnikih. Zadnjič sta se rešila samo dva paragrafa in sicer prvi s premembo, da se sme otrokom od 12. do 14. leta izjemno dovoljevati delo pri rudnikih. Danes se je pričela obravnava o posvečevanju nedelj pri rudarjih. Odsek nasvetuje, da se ob nedeljah ne sme delati, ampak se mora delavcem dovoliti praznovanje vsaj od 6. ure zjutraj do šestih zjutraj v ponedeljek. Poslanec dr. Fuchs pa je nasvetoval, da naj se ob nedeljah praznuje od polnoči do polnoči, ob praznikih pa naj se delavcem dovoljuje vsaj toliko časa, da zamorejo opraviti dopoldansko službo božjo. Zoper ta predlog je govoril Sprung, zanj pa Pflügl. Tudi Sochor je povdarjal potrebo posvečevanja nedelj, vendar pa je mislil, da zadostuje v ta namen nasvet odsekov; zlasti je povdarjal, da dostikrat delavci v svoji lastni korist ne morejo prej priti od dela, kakor ob šestih zjutraj; zato priporoča odsekov predlog. Tudi Clam-Martinic ugovarja, da včasih ni mogoče dela končati že ob polnoči, zato je prav, to dōbo raztegniti do šestih zjutraj. Na drugi strani pa je priporočal nasvet Fuchsov gledé posvečevanja praznikov. Rus je hudo spodbijal nasvete Fuchsove, češ, da bodo delavci, kadar pridejo o polnoči od dela, zahajali v krčme, ne se pa pripravljali na službo božjo itd. Govorili so še Pflügl, Sturm in poročevalec Schindler, potem pa je bilo glasovanje, pri katerem je bil dostavek Fuchsov zavržen in sprejeta določba, da se ima delavcem po rudnikih ob nedeljah dovoljevati počitek vsaj od 6. ure zjutraj do šestih zjutraj v ponedeljek.

Gledé žensk nasvetoval je bil Rieger premembo, da se sme le tam in le takim ženskam delo po jamah dovoljevati, kjer so že zdaj to delo opravljale. Levičarji pa so šli še dalje, in Auspiz je nasvetoval, da naj to izjemno dovoljevanje velja samo pet let. Rieger je na to svoj predlog umaknil, in je bil

sprejet ta predlog Auspizov, s katerim je hotela menda levica pokazati, da ima vendar le še nekoliko čuta za delavni stan.

Ob 1/2 2. uri bila je ta postava dovršena in pričela se je obravnava o pospeševanju deželne kulture s pomočjo poprav pri vodah. Pri tej postavi bo zopet veliko govorjenja, zato bo reč težko že danes dognana.

Glas ruskih pedagogov o nemškem „Schulvereinu“.

(Dalje.)

Ko bi vsaj grozila Nemcem, med drugimi narodi raztrošenimi, nekaka nevarnost, potem bi bil boj vsaj nekako opravičen; toda tega ni, izvzemši nekoliko Nemcev ogerskih. Na tak način urejena vojska ni namenjena za brambo, kakor je trdil profesor Kraus, marveč za boj, s katerim ima biti zlomljen čvrsti upor avstrijskih Slovanov k germanizaciji. Vsak njih pojav narodne samozvesti, vsak tudi najskromniši poskus, dvigniti in ohraniti s pomočjo šol svoj materni jezik, zbuja pri nemških chauvinistih nevoljo, provzroča strastno polemiko in čuda, da se ne konča s pretepom. Po dokaze ni treba daleč hoditi.

Pred nedavnim so si namenili Čehi Dunajski ustanoviti šolo, v kateri bi se vse v materščini, toraj po česko učilo. Dozdevalo bi se, da to ni nič nenavadnega ali protipostavnega. Na Dunaji stanovitno živi čez 40.000 Čehov, ki imajo okrog 6000 za šolo godnih otrok. Vsled tega bi bilo treba Čehom na Dunaji ne le ene, marveč celih 120 šol, ako vzamejo za vsako 50 učencev, ali saj 60 šol, če se na eno računi po 100 otrok. Pri tem pa dopušča avstrijska vlada vsem narodnostim šole ustanovljati, tedaj tudi Čehom in Slovanom sploh, ki imajo na temelji ustave z Nemci enake pravice, saj na papirju.

LISTEK.

Iz Ibiubi prijatelj prijatelju v Ubiibi.

Ljubi prijatelj!

Ko je v mojem zadnjem pismu prišla govorica slednjič na „možica od slame“, moral sem kar jenjati, ni se mi več dalo dalje pisati. Zatoraj sem ostal na dolgu še za tretjo točko, o kateri sem bil že takrat namenjen, da Ti pišem. Čital si tam kratko poglavje o surovosti in puhloglavosti, misli o objektivnosti pa so izostale. Ker obljuba dela dolg, naj toraj začnem.

Toda kje? Ali naj Ti omenim, da je objektivnost zelo lepa, a silno redka lastnost naših pisateljev? Ali naj Ti potožim, da marsikteri pisatelj in pisec pač dostikrat objektivnost povdarja v svojih spisih, a se kljub temu noče objektivno vesti s svojim peresom, in to še tak, ki početkom zahteva za-se pridevek „per eminentiam“ objektivnega pisatelja ali opazovalca (od blizo ali od daleč)? Morda naj pohvalim nadalje „Slovenčevega“ vrednika, ki je tako objektiv, da priobčuje najina pisma, ne gledé na

dotični in prihodnji dan? V petek (in tudi če je veliki) natisne tako pismo, ne meneč se za to, da bo drugi dan sobota, ko bo, če hoče druge liste posnemati, treba posebne in nenavadne dušne paše, slane ali neslane. Sicer ne rečem, da bi bila najina pisma ravno najprimerniša sobotna jed, ktera naj bi v nedeljo in še v ponedeljek krilatih listkov željne čitatelje zabavala ter jim deloma tudi zabavljala; narobe, jaz menim da jih je bil še marsikdo žalosten ter do grla sit že predno je prvi dan potekel. Zato se pa noče g. vrednik dosti ozirati na dan, da le ni v nedeljo ali praznik, pa jih dá v tiskarno. Tim manj so najina pisma izključljivo le za soboto, ker se glasijo na prijatelja, a ne na gospodičino ali gospo milostivo, kakor je sedaj bolj običajno.

O vsem tem, kar sem Ti do sedaj naštel, nisem si namenil pisati podrobneje. Predstaviti sem Ti hotel najpred onega znanoneznanega junaka, kateri se je v poslednjem času izdal za najbolj objektivnega pisatelja, in to po svojem dolgem listku. Vem, dragi prijatelj, da si že misliš, kdo je ta mož, ki je tolikokrat naglašal svojo objektivnost. Objektivni g. „Senca“ je to.

A kaj čujem iz Tvojega ubiibijskega zavetja, prijatelj? „Stoj, stoj!“ doni mi nasproti, pusti ga

pri miru, kdaj je to že bilo, in — saj tudi on sedaj v Ljubljani (?) miruje, vesel, da je „od vlade podpiranemu“ „Slovenču“ tako dobro posvetil.

Toda pomisli, dragi prijatelj, zakaj sem čakal! Oglasil se namreč zaradi tega nisem tako dolgo, ker sem zmiraj pričakoval, kdaj da bo stuhtal ter objavil oni objektivni gospod svoj dokaz za tisto vodilno pravilo oo. Jezuitov, da namen posvečuje sredstva. Ker sem do sedaj čakal zaman, uhajajo mi danes besede kar izpod peresa.

Sploh menim, da je objektivni ta gospod pač čutil, da mu je treba objektivnost posebno povdarjati. Drugače bi ga morda čitatelji še veliko bolj za neobjektivnega smatrali, kot se je v resnici pokazal. Preslavljeni svoji objektivnosti je pritisnil pečat pri ponatisu. Med tiskom se mu je zdelo vredno le dveh reči popraviti. One glasovite laži o Jezuitih preklicati ali jo izpustiti, mu pa sama objektivnost ni pustila.

Zdi se mi, ljubi moj, da mi še zmiraj mojo nesterpljivost očitaš, rekoč: „Čakaj še, še dalje; saj je neko darilo razpisano za povoljno dovršitev takega dokaza“. Res je to. A opozorujem Te ob enem, da je tudi za nerešitev razpisano ravno tam — posebno darilo.

Resnično je dala vlada, ravna se po postavi, Čehom dovoljenje, ustanoviti na Dunaji šolo. A kako se je obnašal k ti stvari nemški „Schulverein“ in ž njim vred nemški avstrijski tisk, čegar zastopniki so skoro vsi njegovi udje? So se li zdržali sovražnih napadov, kakor je javno proglasal prof. Kraus v lažeh nemškimi filistrom? Nikakor ne! Nemci so pri sami novici o nameri Čehov napravili pravo burjo in malo je manjkalo, da jih niso dolžili veleizdaje; udje šolskega sveta Dunajskega pa so z inšpektorji vred se odpovedali, vsled ministerskega dovoljenja, svojih uradov. Kakor v podobnih slučajih, je tudi tu bila strastna polemika v nasprotnem pomenu ista z njih očitanjem. Ta očitanja pa so takšna, da se jih Nemci ne zamorejo dolgo posluževati, ako nočejo biti sami proti sebi. Nemški šovinisti (in teh je v Avstriji cela legija) ne nasprotujejo, kakor bi naučni minister ne imel pravo dovoliti Čehom ustanovitev šole na Dunaji, ne ovrže tega, da vsled veljavnih postav zamorejo vsi tujei, ki živé na Dunaji, Rusi, Francozje itd. vstanovljati svoje šole, če se jim poljubi, toda Čehi in avstrijski Slovani sploh tega ne smejo. A zakaj? Zato, ker baje Čehi sploh ne potrebujejo šole s českim naučnim jezikom, ker zanje je, kakor za vse zveste podložnike Habsburške države, že itak državni jezik — nemščina.

Ponavljamo, da ko bi imel veljavo ta ugovor, učinil bi „Schulverein“ hitro konec. Vsaj je glavni namen „Schulvereina“ Dunajskega in Berolinskega, podpirati nemški živelj ravno tam, kjer se jači deželni jezik, ter grozi nemščino potlačiti. Se li mar Nemci domišljujejo, da se to njih ne tiče, da so nekako vzvišeno pleme, izvoljeni narod? Take zgodovinske nezmisljivosti do sedaj ne razglašajo še javno, da si tudi jih v svojem nedriji gojijo.

Razumi se samo po sebi, da tu Nemci vsled pomanjkanja veljavnih dokazov iščejo doseči svoj cilj s sofizmi, z navlašnim spreobračenjem resnice, rogoviljenjem in motenjem svobode višjih učilišč, kakor o tem pričajo nedavni neredi na Dunajskem vseučilišču. Ti neredi so bili dozoreli sad vnetosti, ktera se po besedah prof. Krausa ne spreminja v sovražne napade; plod strasti, ktere je navzet ves „Schulverein“ in zato ne smemo opustiti jo zaznamovati v svoji kroniki. Cela stvar je došla iz vprašanja česke šole. Dunajski vseučiliščni profesor Maassen se je v Dunajskem mestnem zboru potegnil za pravo Čehov, da smejo imeti v prestolnem mestu Habsburžanov svojo šolo.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. maja.

Notranje dežele.

Levičarjem se slabo godi in čem bolj se bliža šestletna doba državnega zbora koncu, tem slabše se jim bo godila. Glavni vodja njihov, bivši minister dr. Herbst podvrzel se je v svojih nazorih gledé severne železnice in njenega podržavljenja popolnoma Schönererjevemu nazorom, da se mora namreč severna železnica kar čez noč in če ne drugače z silo podržaviti. Da se severna železnica mora podržaviti, v tem smo vsi edini; vpraša se pa, kedar naj

se podržavi, ali takoj brez premislica, z velikimi stroški, ali pa naj se še nekoliko časa počaka, kar bi morda za podržavljenje ugodneje bilo. Vprašanje podržavljenja severne železnice je tako imenitno in za zboljšanje državnih financ tako pomenljivo, da se brez najtemeljitejšega pretresanja nikakor ne more povoljno rešiti. Da se pa to doseže, izročila se je vsa zadeva železniškemu odseku, ki se bo z njo pečal; če tudi je v letošnjem zasedanju ne bo dokončati zamogel, bode tvarina za vlado toliko pomena, da se bo ona po njej pri prevzetji železnice v svojo last lahko ravnala. Sploh je pa cela stvar tako zavita in zmedena, da, ako se od obeh strani in v pravi luči pogleda, vlada znabiti še danes ne vé, ali bi ne bila za državo morda ugodneja zopet kaka zakupna (najemna) pogodba, ki bi pa nikakor ne smela trajati 80 let, kakor so od začetka krik zagnali, temveč le toliko časa, da bi med tem poleg ceste tudi ves fundus instructus prišel v državno last brez posebne visoke odkupnine; ali pa naravnostno podržavljenje imenovane železnice. Schönerer je za poslednje in Herbst, ki je rekel, da bo vedno le na državno korist gledal, je njegovim nazorom pritrdil.

V **Dalmaciji** vršile se bodo temeljite preosnove gledé državne organizacije. Kakor znano, je do sedaj ondi po uradnih deloma laški, deloma nemški jezik vpeljan. Koliko so si na odpravo te nedostojnosti dalmatinski poslanci že prizadeli, je znano. Kapljica, sama na sebi mehka in jako krhka reč, skalo predolbe, ako le ne odjenja na njo kapati. Tudi vlada je sprevidela napačno osnovo v Dalmaciji in je menda že nekaj dotičnih ukazov gledé priprav na preosnovo organizacije in vpeljavo hrvaškega jezika v urade došlo v roke cesarskemu namestništvu. Da se bo nekaj uradov deloma opustilo, deloma skvrčilo smo že poročali. Nadjati se hočemo, da se bodo z vpeljavo hrvaščine v urade tudi v šole in osobito v učiteljska domača besedi vrata odprle, da bo ona zavzela pravično mesto, na katerem se sedaj nemščina, deloma tudi laščina šopiri.

Slovan — teptán! Kdor ga more, ta ga dère, kdor ima čas, ga zaničuje in zatira. Tako pa ni le pri nas, da so boljše službe večinoma v rokah ptujcev, temveč Slovanom tudi v Bukovini ne cveto rožice. V Černovicah imajo hranilnico, kakor jo ima Ljubljana, le da je nekoliko manjša in ni toliko bogata. Ondi je, kakor pri nas, vodstvo in vse drugo v nemških rokah. Edino le eno samo mesto znal si je pred leti pridobiti nek Poljak po imenu Karol Witkowiński. Služil je točno in vestno že svojih 18 let. Kar mu pride vodja hranilnice na sled, da ima zvezo z „Gazeto Polsko“, ki je večkrat slabo gospodarstvo v Černoviški trgovinski zbornici grajala. Ko je 25. aprila v omenjenem časniku zopet izšel članek o Černoviški trgovinski zbornici, so v hranilnici zaradi tega uradniku Witkowińskemu službo odpovedali, ob enem pa za čas, dokler bo še ondi, plačo na polovico znižali.

Kmetje iz Korežyna in Podwolocyske (v Galiciji ob ruski krajini) poslali so **rusinskemu taboru**, o katerem smo nedavno govorili, dva priznalna telegrama, v katerih narod pozivajo na skupni boj proti skupnemu sovražniku rusinske (grško-katoliške) cerkve in naroda — proti Jezuitom. List „Dilo“, ki je omenjena telegrama prijavil, o katerih se pa pred vsem še po pravici vpraša, če li sta avtentična, je bil zaplajenjen; ravno tako je državno pravdníštvo zaplenilo govor taborskega poročevalca, dr. Korola.

Hrvaški deželni zbor sošel se bo 25. t. m. Sklicalo ga bo kraljevo pismo. Volitve za nov deželni zbor bodo, kakor „Pozor“ poroča, meseca avgusta. Zmerna opozicija si je napravila spored, po katerem bo na to delala, da si Hrvaška ravno tako stališče pripori, kakor ga ima Ogerska v oziru na Avstrijo. Kar se tiče mesta Reke in okraja, morajo se zastaviti vse moči, da se vtelesita Hrvaški zemlji. Starčevićance zmerna opozicija obsoja za prekucuhe.

Dovoli mi toraj še sledeče vprašanje. Kaj si si vendar mislil, ko si čital ono obrekovanje Jezuitov, nadalje, ko si videl, kako zabavljivo govori g. „Senca“ v tistem spisu o onih listih in možeh, katerim ni prva reč narodnost, kakor on o sebi trdi, pač pa se potegujejo prvič: za vero, drugič: za dom, tretjič: za cesarja; kaj, vprašam Te, si sklepal primerjaje vse to s sledečim stavkom: „Že nam duhovnikom tuje zvoni v ušesa, v srce pa nikakor ne sega, ne gane“ (latinsko petje namreč). Vidiš, prijatelj, to se pravi objektivno pisati!

Pustiva to poosebljeno objektivnost in zadovoljiva se z g. pisateljevo izjavo početkom svojega listka, da ni posebno premišljen. Preidiva pa na druge vrste objektivnosti.

Odgovori mi, prijatelj, blagohotno na to-le vprašanje: Ali je duhovnik in profesor Križnar še mestni odbornik Ljubljanski? Po pravici Ti povem, da jaz potem, kakor sem čital v nekem slovenskem dnevniku: res ne vem, ali je ali ni. Tam namreč je bila nedavno tiskana med domačimi stvarmi novost, da sta gg. odbornika Fortuna in Križnar izstopila iz mestnega zastopa. Precej za tem pa je bilo čitati pod naslovom: „Kako je sestavljen mestni zastop

Ljubljanski“, med družimi ime duh. in prof. Križnarja, ne pa g. Fortuna. Pa ne, ko bi bila to le tiskarska — subjektivna — pomota?

Pri tej priložnosti bi Ti še o marsičem rad potožil, ljubi prijatelj, toda saj naše slovenske napake tudi sam dobro poznaš in čutiš. Zabavljanje vsem slovenskim listom je zelo običajno postalo pri nas. Vzrok je tu seveda deloma v listih, deloma v občinstvu. Marsikteri list bi bil lahko boljši, ko bi sploh ne imeli preveč časnikov. Moči so preveč razcepljene. Nekteri čitatelji pa tudi preveč zahtevajo od posameznih listov in hočejo, da bi prinašal reči, ki po svojem bistvu nikakor ne spadajo v dotični časopis. Drugi se zopet spotikajo nad najmanjšimi pogreški, katerih je kriva večinoma naglica v pisavi. Tistim zabavljivim grajalcem, kateri sami slovensko časopisje le prav neznatno podpirajo v gmotnem oziru, v dušnem pa celo nič, dejal bi jaz, da naj se le spravijo na delo in naj, mesto da zabavljajo našim listom, rajši svojo nezadovoljnost pokažejo s tem, da bodo s svojimi boljšimi spisi slabe izpodirali in izpodrinili.

Toliko pa slovensko občinstvo že lahko zahteva od svojih listov, da njegovega najblajšega čuta, ver-

Škandal v ogerskem državnem zboru. Poslanec Gabrijel Ugron, to je tisti, ki ga je množica po Verhovaji podštantana v Csegedu pretepla in zasramovala, je šel že zopet na politično agitacijo v volilni okraj Gyorgyo Szent Miklos proti ondašnjemu poslancu Petru Dobrzanskemu, da bi ga ne volili. Ondašnji sodnik ga pa ni ravno v gladkih rokavicah sprejel in zaradi tega je Ugron vso zadevo v državnem zboru razglasil. Ugron trdi, da je Dobrzanski slab domoljub; da je v sorodu onemu dvornemu svetniku Dobrzanskemu v Lvovu, ki je bil zapleten v veleizdajsko pravdo; da je že poslanec Dobrzanski večkrat poskušal, kako bi stopil v rusko državno službo, in je zaradi tega že večkrat omenjenemu stricu pisal. Pisem je cel kup in Ugron dve prebere, iz katerih so razvidne ruske razmere in rusko mišljenje tega ogerskega poslanca. Dalje pravi Ugron, da on kakor dober patrijot ne more in ne sme trpeti, da bi okraj, kakor je ravno Gyorgyo Szent Miklos, ki je sulicam ruskih kozakov naravnost razpostavljen, zastopal poslanec, ki ima z Rusi sočutje. Ako pomislimo veliko mržnjo Madjarov do Rusov, se pač samo po sebi razume, da je na to nastal nepopisljiv škandal, kakoršen je le pri vročerknem madjarskem narodu mogoč, kadar se gre za volitve ali pa sicer za „magyar orszag“ sploh. Ko se vpitje nekoliko poleže, Dobrzanski vstane, bled in prepaden kakor smrt, vse za golo laž in obrekovanje smatra. Konečno predsednik določi, da zadevo rešiti ni stvar državnega zbora, temveč sodnije; ondi se bo dokazalo, ali so pisma resnična ali ponarejena. Znamenito je tudi, kar je Ugron rekel, da je pisma prejel iz Lvova od Olge Dobrzanske, toraj sorodnice madjarskega poslanca.

Skupni finančni minister **Kallay** podal se bo zopet po Bosni in po Hercegovini ondašnje razmere preiskavat. V Sarajevu se bo mudil več tednov, ker bo urade pregledaval.

Vnanje države.

Na **Srbskem** bodo v Nišu vstanovili podružnico državne tiskarne, da bodo ondi vse skupščinske reči tiskali. Misel, da bi deželo razdelili na 60 okrajev, so opustili, pač pa se bo vojska razdelila na pet krajnih divizij. 7. in 8. t. m. so se posvetovali dolgo časa kralj in ministri.

V **nemškem državnem zboru** sprejeli so predlog o podaljšanju postave proti socialistom v tretjem branji, če tudi ga je popred v to postavljeni posvetovalni odbor zavrgel. Bismarku sedaj ne bo potreba nemškega državnega zbora razpuščati, ako bi bil predlog padel. Po drugi strani bo moral pa Bismark na druge limance misliti, katerih se bo pri bodočih volitvah posluževal za napravo lastne stranke. Bismark sam je bil pa pri debati o podaljšanju socialistične postave prav pravi dvorezni meč; po eni strani je vse svoje moči na to zastavil, da se je postava podaljšala, po drugi je pa srčno želel, da bi se bila zavrgla, ker bi se bil z njenim padom znebil sedanjega državnega zbora, ktere ga bi bil odmah za cesarja in državi nevarnega proglasil. Na ta način bi bil tudi veliko vplival na bodoče volitve, ker bi se bil za že večkrat napadeno cesarjevo osebo skrival in na njo kazal. Sicer pa „železni“ Bismark nima tudi „železnega“ značaja. Kakor vsak politikar, tako se tudi on ravná po okoliščinah časa in vedno le po onem sega, kar mu je ravno primerno. Leta 1877 potreboval je socialistov v boji proti Rimu, in potegoval se je javno za nje. Sedaj so mu socialisti čez glavo zrastle in se misli zopet liberalcev posluževati v svoje sebične namene proti socialistom. Tudi o kulturem boji je že mnogo odjenjal, če prav se še nikakor ne more trditi, da bi bilo že vse tako, kakor bi moralo biti.

V debati o socialni postavi je **Bismark** mnogo in silno razburjeno govoril. Vso krivdo, da so se socialisti pomnožili v tako kratkem času na tako veliko število, zvrčal je na naprednjaško stranko.

skega namreč, nikakor ne žalijo, bodisi s porogljivim pisanjem o verskih rečeh, bodisi, da bi o božji previdnosti in Bogu vladarju vseh reči ne hoteli ničesar vedeti, toliko bolj pa ljudi begali s tisto nihilistično in imaginarno osodo.

Pa imajo res svoje posebne muhe nekteri naših za prosveto(?) naroda delujočih pisateljev. Poznam enega izmed njih, kateri kljubu temu, da kaki „Čenčici“ zabavlja, vendar-le čenča o njej. S tako pisanim sestavkom, kakor tudi s svojim Feliksom, bo pač malo „hasnil“ našemu narodu, dotičnemu listu in svojemu pisateljskemu imenu.

Nič večjega prida ne more biti za verni slovenski narod tudi prizor, ktere ga nam je početkom t. m. podal „mirán“ pisatelj, in v katerem se pripoveduje zakaj in kako, da je „Oče za sina“ skočil v vodo.

Prizor je res „ganljiv“, toda za verne Slovence to ni. Človek se tam slika gospodar svojega življenja; na Boga, ki mu ga je dal, ozirati se, seveda ni treba. Ko bi ne bilo Boga, osebnega Boga in njegovih zapovedi, imel bi ta-le stavek pač absolutno veljavo: „Dolžan je oče storiti vse za svojega otroka“. Če pa g. pisatelj hoče le nekoliko gospodstva narav-

Pomenljive besede pa je izrekel, ki so z njegovimi dosedanjimi dejanji v čistem nasprotju, in teh bi se ne bili nikdar od njega nadjali. „Državo nekoliko bolj socialno, t. j. krščansko napravite, rekel je Bismarck, in takoj se bode pristop k social-demokratom zmanjšal.“ Ako bo delavec videl, da si vlada v resnici prizadeva zboljšati mu žalostno stanje, približal se ji bo sam z zaupanjem. Pri volitvah, pravi Bismarck, se mora tudi na to gledati, da se ne bodo volili naprednjaki z napačnim liberalizmom na čelu. Liberalizem, kakor ga zastopa Richter, nima bodočnosti in ves čas svojega življenja si bo prizadeval, cesarju in deželi na korist, tak liberalizem pobijati iz vseh moči do poslednjega zdihljeja.

Iz *Petrograda* se poroča malovrjetna, če tudi ne ravno nemogoča novica o snidenju našega, ruskega in nemškega cesarja v Nizzi konec letošnjega poletja. „Politik“ pravi, da vé iz gotovega vira, da je novica glede nemškega cesarja popolnoma bosca; kar se tiče popotovanja našega cesarja, zdi se, je novica jako dvomljive vrednosti in o ruskem caru je pa toliko gotovo, da pojde letos zopet popotovat in sicer se bo pred vsem drugim podal v Varšavo; potem bi ravno ne bilo nemogoče, da se ne bo tudi še nekoliko dalje po svetu ozrl. Da pa list shod tako pozno, še le konec poletja postavi, ima zopet svoje dobre vzroke za to. Ako se mu posreči, da je vganil, rekel bo lahko: „Kar smo že pred toliko in toliko meseci poročali, zgodilo se bo“; ako mu pa spodleti, bo pa kar tiho, ljudje bodo do tedaj že tudi pozabili in prihrani si blamažo.

„Moskovskija Vedomosti“ pišejo prav hudobno o *Bosni* in *Hercegovini* in pravijo, da ste obe deželi kakor z deskami opaženi in od drugega sveta ločeni. Ptujih časnikov, razun nekterih poljskih ali pa hrvaških še notri ne pusté, ker jih že na meji pograbiijo. Ravno tako zlagano je poročilo, da se vse pisma na časnike, katerim je avstrijska vlada neprijazna, že na meji konfiscirajo.

V *Londonu* so napravili zdravstveno razstavo. Ko je Gladstone prišel k otvorjenju, so ga ljudje s sikanjem sprejeli. Slabo znamenje za moža Gladstonevega pomena, ako ga pri podvzetju, kakor je ravno taka razstava, narod s sikanjem sprejme. V *Charltonu* bodo Angleži v resnici odposlali ekspedicijo in sicer do 10. junija. Bode li takrat še kaj rešiti, ali ne, kdo vé.

Turčija je na angleško noto odgovorila in omenja velikih zaprek, ki jih bo egiptovska konferenca še odstraniti morala, preden se bo sešla. Turčija sprevidi skrb, kakoršno ima Angleška za blagor Egipta. Da bo pa konferenca kaj vspeha imela, treba se bo s splošnim egiptovskim položajem pečati in to bo pa ravno tista skala, ktere bi se bili Angleži in druge velesile razun Francoske rade ognile. Konferenca naj se toraj ne peča edino le s finančnim, temveč s splošnim egiptovskim položajem. Za kraj konferenca se pa Turčiji Carigrad najbolj pripraven zdi. Iz vsega je razvidno, da se Turčija poskuša Francozom približati, kajti tudi francoski kabinet po vsi sili zahteva, da se poleg finančnega tudi še politično vprašanje obravnava.

Kako se pač *politični položaj* na svetu menja. Kje so časi, ko je Španjska zapovedovala svetu, ko je njeno brodogojstvo preplulo Atlantično neizmerno morje? Kje so časi, ko so ljudje s strahom poslušali, kako bo cesar Napoleon III. na novega leta dan sprejel klanjajoče se mu diplomate in poslanca in so iz tega sklepali na vojsko ali mir v bodočem letu? Kje so časi, ko se je Angleški nezmagljivosti vklanjala pomorska moč in sila skoraj celega sveta, in danes? kaj smo doživeli na Angleškem? Druhal vojski nevajenih, sicer pa jako žilavih napoldivjakov, jo je vničila, ji je dokazala, da sama v Egiptu ne bode nič opravila. Francozi so pravi trenutek zapazili in so nastopili ulogo, s kakoršno nam včasih potujočim kak nepoklican in po naključju došli spremljevalec

nim in božjim zakonom priznati, moral bo ono prepričanje kakor o „najsvetejši resnici“ že opustiti.

Reklo se mi bode, da je tam le življenje opisano, kakoršno se — recimo na Dunaji — vsak dan kaže. Imenovalo se bode morda pri tem tudi ime E. Zola ali I. S. Turgénev. Toda pomisliti je treba, da ni vse za vsak narod. Francozom, Rusom, Slovencem se ne more enako pisati.

Sploh pa, če bi hoteli velikomestno življenje prav kakoršno je opisovati, dalo bi se še vse kaj bolj nenravnega in „ginljivega“ spisati in reklo bi se: življenje je tako. Gospoda, kaj tacega slovenskega naroda ne blaži!

Pri tem pa hoče vrednik tacega lista, da bi ga katolišk list priporočal, in če ga ne, skuša se nad tem maščevati, z družimi — seveda „slanimi“ — opazkami, v katerih so deloma privatni pogovori napačno zaviti, deloma pa se stvar pretirava.

Res, prijatelj, moja misel je, da Slovenci napredujemo, ako se vpraša, koliko se tiska, a skoraj nazadujemo, če prevdarjam, kaj se tiska.

Z Bogom!

Tvoj prijatelj v Ibiubi.

nadležen postane, če tudi se ga ali iz tega ali pa iz onega vzroka ne moramo odkrižati. Francozi so si že toliko pridobili trdnega stališča, da ne bodo od Egipta odjenjali. Tudi se je neki program glede egiptovske konference toliko razširil, da se bo ves politični razvoj ondi pretresoval in bo potem skupna Evropa določila korak, kaj je storiti, kaj opustiti. Da Francozi ne bodo poprej odjenjali, da tudi v Egiptu svoje posadke vtaboré, od kedar jih bodo morda pozneje nekoliko višje proti Sudanu pomaknili je pri znanem podjetnim in nemirnim duhu francoskega naroda po vsem vrjetno. Tudi ob veletoku Congo pripadale bodo Francozom velike pokrajine, ki si jih je prisvojila „Congova zadruga“ in jih bo sedaj prstovoljno Francozom prepustila.

Izvirni dopisi.

Z Notranjskega, 11. maja. (*Kamniški boj zaradi znamenj in enak dogodek v Pragi.*) Ker nima Kamniški prepir zaradi znamenj samo krajevnega pomena, ampak vzbuja pozornost širjih krogov, ker kaže, kako povzdiguje nejevera svojo ošabno glavo tudi že med katoliškimi Slovenci, hočem navesti podoben dogodek, ki se je vršil v začetku tega leta v Pragi in ki se je končal na zmago ondotnih katoličanov. Ker se imamo nadjati, da ne bo ostal Kamniški dogodek osamljen, ampak se more še danes ali jutri tu ali tam ponoviti, moramo biti toliko bolj pazni in od českih katoličanov se učiti, kako se vspešno zavrnejo naklepi kakega liberalnega župana ali tudi občine. Bilo je tako-le:

Praški mestni zbor, ki ima v svoji sredi tudi precej novošegnih husitov, je sklenil, ne da bi cerkveno oblast poprej kaj poprašal, podreti kip ali soho Matere Božje, ki je bila na staromestnem trgu. Za vzrok je navel to, kar Kamniški župan po svojem dopisniku v „Slov. Narodu“. Kakor sta bila Kamniška znamenja slaba, tako razdjan je bil kip v Pragi, kakor se Kamniški župan izgovarja, da nima denarja, da bi ž njim postavil na mesto podrtih nova znamenja, tako so se izgovarjali Praški liberalci, da ni nikjer vzeti denarja, s katerim bi popravili ostareli kip. Le v eni reči je Kamniški dogodek različen od Praškega, namreč v tem, da Kamniški liberalci svoje počenjanje opravičujejo s cesarjevim potovanjem in tako še celó Nj. Veličanstvo v boj vlečejo, kar pa Pražanom ni bilo mogoče, ker ni bilo Nj. Veličanstva v Prago. Pa tudi, ko bi imeli priložnost, bi tega ne storili, ker gotovo vedó, da ni dostojno cesarjevo ime pri tacihih prepirih vmes vtikati. Vsak si lahko misli, da bi bilo Nj. Veličanstvu neljubo, ko bi zvedeli, da so dali povod k podrtju dveh znamenj v Kamniku, kar nekteri po lesiže pravijo. Toraj v Pragi, kakor v Kamniku je bilo sklenjeno podreti znamenja. Pa v Kamniku se je sklep izvršil, v Pragi pa ne. Ondotni katoličani so se izrekli kot en mož zoper omenjeni sklep in protestirali zoper to, da si mestni zbor prilastuje oblast, da sme stara znamenja podreti. To je pomagalo. Ker Praški mestni zbor vé, da je od volilcev odvisen, se je premislil, zavrzel svoj prejšnji sklep in sklenil omenjeni zanemarjeni kip s 3000 gold. popraviti. Da je svoje mnenje tako naglo spremenil, je pa gotovo storil tudi članek v Praškem nabožnem listu „Pastýř Duchovní“ z naslovom: „Ali je komu dovoljeno očitne kipe, znamenja itd. odstraniti“, kateri članek je spisal višehradski kanonik dr. M. Karlach. Ker je ta spis prav važen in zamore tudi pri nas še enkrat prav priti, Kamničanom pa že zdaj daje miglej, kaj jim je o zadevi zaradi znamenj storiti, priobčim ga vsaj v važnejših in zanimivejših točkah.

Ali je dovoljeno občinam ali posameznikom odstraniti znamenja in podobne stvari brez vsega dovoljenja dotičnih oblastnij? Ne. Zakaj ne? Ker so odloki od kompetentnih oblastnij, ki določujejo, da se ne smejo spominki ali znamenja ne samo odstraniti, ampak še popraviti ne, dokler niso kompetentne oblastnije v to privolile. Tak odlok je izdal česki gubernij 23. dec. 1841, št. 65.834, ki se opira na prejšnji dekret od 1. 1841 5. nov. št. 59.609. Omenja se v njem, da se večkrat stari spominki podirajo in se nikakor ne gleda na umetniško vrednost, ne na zgodovinski spomin, ki veleva, da naj se taki spominki ohranijo, kakor so. Da se to doseže, smo spoznali za dobro, zapovedati, da naj se vselej, ako se misli kak tak spomenik ali odstraniti ali preurediti ali obnoviti, to naznani guberniju, tudi, če bi bil tak spomenik lastnina kake mestne občine ali vasi. Ker je pa mogoče, da imajo tudi

cerkve in samostani podobna znamenja, ktere želé za prihodnost ohraniti, raztegne deželna vlada omejnjeni odlok z dne 6. nov. 1841, št. 59.609, tudi na ona znamenja, ktera so lastnina cerkvá ali cerkvenih korporacij. Podoben odlok je izdalo ministerstvo za uk in bogočastje z dne 27. aprila 1856, št. 4882. Iz tega se vidi, pravi omenjeni članek v „Duhovnem Pastirju“, da podiranje znamenj ni odvisno samo od volje kake občine, še manj pa posameznika in če je spomenik nabožen in ga hoče kdo podreti ali popraviti, mora imeti dovoljenje ne samo od deželne vlade, ampak tudi od dotičnega konzistorija. Toliko „Pastýř Duchovní“. Kdor pa želi kaj več o tem zvedeti posebno z ozirom na naše kraje, naj se obrne na škofijski konzistorij in pa na vredništvo izvrstnega lista „Correspondenzblatt des österreichischen Clerus“, ki izhaja na Dunaju.

Iz Kanderške občine, 11. maja. (*Spomlad in volitev.*) Spomlad je pri nas letos jako vesela, ker nam obeta dobro letino. Žita so lepa, sadno drevje vse v najlepšem cvetju; hrušek, jabolk, češpelj, ako Bog ne pošlje kakošne nesreče, bomo imeli na jesen veliko.

Občinska volitev gre pri nas polževo pot; imela bi biti že o sv. Juriji leta 1883 in bila je še le 11. decembra 1883, in še takrat skoraj popolnoma nepostavna. Kar ni bilo za županov okus, tisto ni bilo dobro, vse je bilo tako presukano, da bi se bil oče župan zavaroval še za tri leta. Čim večji nepostavnost je bila, tem raje se je sprejela, da je bila le voda na njegov mlin. Prestopili pa so se pri volitvi §§ 1, 4, 8, 17 in 25. K volitvi prišli so taki, ki nobenega davka ne plačujejo, sinovi mesto očetov in volilna komisija jim je prisodila pravico glasovati, dasiravno je oče zdrav doma bil, drugemu pa, ki že plačuje davek od svojega posestva kakih osem let in sicer precej velik davek, je volilna komisija pravico glasovati odrekla, ker je bil v volitvenih listih še njegovi že umrli oče vpisan, toraj sam za-se ni smel glasovati, za očeta, ko je že v črni zemlji, je pa smel glas dati. Pooblastila so delali koj tam, brez da bi bili volilci zato kaj vedeli. Občinska postava pravi, da volitveni imenik se zadnjih osem dni ne sme nič več premenjati, a popravljali in opisovali so volilce še tisto uro, ko je bilo že čas glasove odajati.

Pritožba je sicer šla o postavnem času na višjo politično oblast, a skoraj je že od tistega časa pet celih mesecev in ni ne duha ne sluha več, ne o volitvi ne o pritožbi; le zadnji čas je bilo slišati, da je c. kr. okrajno glavarstvo v Litiji klicalo župana, da se odgovarja v zadevah volitve

Volitvena pritožba je pa tako resnična, da bi lahko tisti, ko so se pritožili, na vsako točko prisegli, ako bi bilo treba. Pritožili so se pa taki možje, ki ne ljubijo samo občinskih naklad, ampak tudi občinske koristi boli, ki spoštujejo postave od naših deželnih zborov sklenjene in presvitlega cesarja potrjene. Bomo videli, kakov bode izid.

Iz Slatine, 12. maja. Vsakdo se je že veselil prijaznega meseca majnika, kateri nam začne pri našati lepih cvetlic po hribih in dolinah, sploh vsa narava se je začela živahnješe gibati. Tudi v cerkvah in hišah vršijo se lepe Marijine pobožnosti. Marsikateri bolnik, ki se je celo zimo milo oziral skozi okna, pa vendar se ni upal podati iz hiše, se zdaj že vendar zamore ogrevati pod toplim solneem ter uživati zunajni prosti zrak in si ogledovati cveteče drevesa, zelene gojzde in pisane travnike. Ljuba spomlad je toraj vse oživila. Bolniki začeli so se podajati na razne zdravilstvene kraje, iskat ljubljene zdravja. Blizo Rogatca nad Slatino nas je do 11. maja dospelo 52 iz raznih krajev. Deževno in mrzlo občutljivo vreme nam ni bilo kaj po volji, pa veselejši smo postali 8. maja, ko je solnce nas začelo prav toplo greti.

Z Dunaja, 11. maja. („*Laibacher Wochenblatt*“ glede severne železnice) slovenskim državnim poslancom, oziroma Hohenwartovemu klubu očita, da so reč čisto prepustili vladi, ne da bi bili o tej zadevi odločno izrekli svoje mnenje, kakor so to storili drugi klubi. Ne vem, kje je „*Wochenblatt*“ pobral to novico; ko bi bil prebiral zanesljiva poročila iz Hohenwartovega kluba, bi se bil lahko prepričal, da je tudi Hohenwartov klub sklenil: 1. Pogodba med vlado in severno železnico, kakor se je predložila državnemu zboru, se po nobeni ceni ne more potrditi; 2. vlada naj ima pri novih obravnavah s severno železnico edino to pred očmi, kako bi bilo najbolje pomagano gospodarskim in denarnim državnim potrebam. Ako se to doseže z novo pogodbo,

naj sklene pogodbo, ako pa s pogodbo ne gre, naj železnico odkupi in prevzame v lastno oskrbovanje. Kje se je toraj reč prepustila prosti vladini volji? Vlada mora gledati na najbolj ugodne pogoje in bode morala o svojem času državnemu zboru dokazati, da to kar nasvetuje, res najbolj vstreza vsem zahtevam. Klubi državnega zbora bodo, kakor zdaj, tudi tedaj reč preiskovali, in ako bodo našli, da novi sklepi vladini niso najugodnejši, bodo tudi drugo pogodbo ravno tako zavrgli, kakor so prvo. Druzega državni zbor ne more storiti, ker nima pravice, da bi se sam pogajal s severno železnico, ampak ima pogodbo, ki jo z njo sklene vlada, le potrditi ali pa zavreči.

Domače novice.

(Pri današnji dopolnilni volitvi za mestni zbor) v I. razredu izvoljen je bil soglasno gospod Henrik Ničman. Sešlo se je 57 volilcev, volilo ga je pa 56. Slava!

(Sedmi dan) po ranjem kanoniku, imenovanem knezoškofu g. dr. Gogali, bil je včeraj ob 10. uri dopoludne. Črno sv. mašo imel je preč. stolni prošt g. Zupan z veliko asistenco. Službe božje so se vdeležili: blag. gospod deželni predsednik baron Winkler, dvorni svetnik grof Chorinsky, vladni svetnik baron Pascotini, cesarski svetnik g. Murnik, sorodniki ranjega; gg. bogoslovski profesorji, bogoslovci, uradništvo deželne vlade, finančnega ravnateljstva, mnogo duhovščine in obilno vernih. Jutri obhajal se bo sedmi dan po ranjici cesarici Mariji Ani.

(Za podporo k povzdigi živinoreje na Kranjskem) dovolilo je poljedeljsko ministerstvo 2000 gl. Doslej je ta podpora navadno znašala samo 1500 gl.

(V soboto) prodajalo se bode na dvorišči Ljubljanskega magistratnega poslopja več dobro ohranjenih instrumentov na sapo po javni dražbi. Kdor kaj potrebuje, ondi bo dobil za gotove novce morda jako po ceni.

(O, si bomo že opomogli sčasoma, že!) Vsak nekaj bomo prinesli in naš duševni zaklad se bo množil, da bo čuda. Le s tem se ne moremo prav slagati, da bi vsak kamenček posebej svetu kazali, ktere ga ta ali oni prinese našemu zakladu. Ker se je pa po eni strani to že ponavljalo in ker ni lepo, ako bi stvar le polovičarska ostala, smatramo si za dolžnost, da tudi mi po svoje pripomoremo do odkritja duševnih pridobitkov, s katerim se naš zaklad bogati. Krivica bi bila, ako bi se samo „čmernemu dnevniku“ pripisovala učenost, da se je med geografе podal, kjer je doli nekje v globoki Rumuniji našel mesto Brabancone, o katerem do sedaj še sluha ni bilo. Nikakor ne zahtevamo vse slave za nas, temveč jo tudi iz srca primerni del „starejšemu kolegi“ privoščimo. On sicer ni zašel med geografе, spravil se je pa med fizike, kjer v svoji 102. številki od 3. maja radovednemu svetu o „električnih krogih“ pripoveduje, katerih pa človek na celem svetu ne najde, razun ako je morda izumitelj na one kroge mislil, o katerih Nemece pravi da so „beim Tage hektisch, bei der Nacht elektrisch“ (ne da bi morda na kako osebnost mislili). Tisti francoski zdravnik dr. Vincenc Lumbye izumil je pač električne prstane ali če hočete, tudi obročke in tiste poznajo fiziki, kakor tudi zdravniki. Toraj „glih za glih“, Brabancone za električne kroge; če Vam pa to ni všeč, pa še nekaj pridam. Nič ne vem, kaj bodo rekli gg. Ljubljanski stavbarji, ako se bodo „spominki upisovali“ in ne več postavljali, kakor je čitati v „Slov. Narodu“ št. 103. od 5. maja t. l.; ti bodo pa v resnici to, kar se vé, da le potiskovnem pogrešku pravi g. vrednik sam o njih: „monumentum aere perenino“, za kar mu tudi nobene krivde ne prisojamo. Kje ste pa čuli o „slavstvenih“ govorih, Slovencem so do sedaj le slavnostni znani bili! In kje pa stoji pisano, da smrt tako blago dušo, kakor je bil ranjki kanonik. dr. J. G., ugonobi? Ako bi bili kaj tacega o Šenku rekli, bi Vam bili že poprej verjeli, če tudi se je pater Kobliček, ki ga je poslednje trenutke tolažil o njem izrazil, da je umrl spokorjen in da je šel v nebesa. Smrt duše ne more nikdar ugonobiti, kajti duša je neumerjoča, a kako hočemo še le o duši kanonika, imenovanega škofa, verjeti, da je po smrti ugonobljena? Ali mi nismo več kristjani ali pa vi niste več kristjani (to bi bilo za vas sitno: kako bi vse slo-

vensko, katoliško ljudstvo za vami stalo?)! Tako; če Vam bode čez nekoliko časa všeč zopet priti s kako — le pridite, bomo že pojasnili! Za ta čas — z Bogom.

(„Preširnov hram“) je ime novi gostilnici, ki se je odprla danes, in kjer se, kakor se nam zagotavlja, dobivajo okusna jedila in naravno dolensko in metliško vino, pa Auerjevo pivo. Ta gostilnica je na šentjakobskem trgu št. 3, nasproti „Viranta“.

(Umrl) je včeraj zjutraj ob 4. uri g. Roje, gostilničar pri „Kroni“. Ranjki je imel mnogo let „Koslerjevo pivarnico“ v zakupu. Zadel ga je mrtvud. Ker se je mestni ogledov. mrličev, dr. Illner, izjavil, da je vzrok Rojevi smrti nevarna vročinska bolezen, prenesli so ga takoj v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Razne reči.

— Iz Kočevja se nam 12. maja poroča: Včeraj se je jako slovesno vršila instalacija prečast. gosp. dekana Jos. Krese-ta. Ad multos annos! Pozneje znabit kaj več.

— Na Českem v Čelakovicah so se otroci igrali. 11letni deček ondašnjega mežnarja hotel je otrokom pokazati, kako „so Senka obesili“. Šel je po motvoz, privezal ga ob tram; potem prinese stolček, ktere ga k tramu pristavi, nanj stopi in vrat v zanjko vtakne. Stolček se prekucne, fantič obvisi, otroci pa krik zaženo in zbeže. Preden so stariši nesrečnega fantiča tjakaj prihiteli, je bil že mrtev. Čudno, kaj vendar otrokom vse na misel ne pride dandanes.

— Nedavno je umrl znani Ratisbone v Parizu, kakor smo poročali; ravnokar pa se sliši, da je umrl tudi njegov brat še bolj znani Alfonz Ratisbone v Jeruzalemu.

— Sitna zadeva je bila pred nekterimi dnevi pred sodnijo v Londonu. Najstari sin vojvode Graftona, lord J. Custon je zahteval od sodnije, naj proglasi njegov zakon s K. Cookovo za neveljaven. Lord Custon se je soznanil l. 1870 s svojo ženo, ki ni bila takrat na nič kaj dobrem glasu. Njegovi sorodniki, so ga svarili in ga opominjali, pa vse prigovarjanje ni nič izdalo, peljal je frivolo žensko pred altar in ji pripisal vse imetje v znesku 10.000 liber šterlingov, torej po avstrijski vrednosti okoli sto tisuč goldinarjev. Advokat, kteremu je bilo izročeno imetje, je pa pobral ves denar in je pobegnil z njim v Ameriko, od koder se še do sedaj ni vrnil. Ta dogodek je močno vznemiril mlada zaročena in je bil tudi povod zakonskega prepira in na to — ločitve. Lord je šel v Avstralijo, kjer je stopil v državno službo, žena je pa ostala na Angleškem. S tem bi bila stvar končana, ko bi se ne bilo zvedelo, da je bila K. Cookova, takrat ko se je zaročila s Custonom, omožena z nekim Smith-om in da je govorila neresnico, ko je zatrjevala Custonu, da je vdova in da je njen mož Smith na ladiji umrl. Imela je torej dva moža in zato je imel Custon pravico zahtevati postavno ločitev njegovega zakona s K. Cookovo. Pa, ko so sodniki preiskavali njeno prejšnje življenje, prišlo je na dan, da tudi Smith ni njen pravi mož, ker za časa, ko se je on oženil s Cookovo, imel je že drugo ženo. Zato je bil zakon s Cookom neveljaven, oni s Custon-om pa veljaven. Sodnija je tedaj zavrgla zahtevanje lordovo in ga obsodila, da plača stroške.

Telegrami.

Dunaj, 13. maja. Poslaniška zbornica je sprejela noveli o rudarstvu in o melioraciji v tretjem branji in sicer poslednjo vsled izjave predsednika s dovoljno večino; Sturm pravi, levica je prepričana, da bi bila večina proti postavi in prosi naj bi se na kakoršenkoli način glasovanje ponavljalo, da se ne bo o kakem navideznem nasilstvu govorilo. Predsednik pravi, da se po razglasenji izvoda glasovalnega ne spodobi še enkrat glasovati in zaradi tega v njegovo izvršitev ne bo privolil. Levica zapusti dvorano in se poda v klubovo sejo. Pododbor železniškega komiteja se je že včeraj 4 ure posvetoval o vprašanji severne železnice. Denarni in trgovinski minister osvetljevala sta vprašanje od denarne in narodno-gospodarske strani. Ministerska pojasnila smatrajo se za tajna. Kakor je videti, bo jutri konec poodborovih razprav.

Praga, 12. maja. Nadarjeni česki skladatelj Smetana je umrl.

Berolin, 12. maja. Cesar je dovolil, da se Bismark loči iz pruskega ministerstva. Državni zbor je sprejel socialno postavu po tretjem branji.

Umrli so:

7. maja. Rihard Šmidt, kavarnarjev sin, 8 dni, sv. Jakopa trg št. 2, vsled krča v željosti.

8. maja. Marija Žabar, delavka, 25 let, Kladezne ulice št. 9, tuberkuloza. — Marija Grašič, delavka, 41 let, Kravja dolina št. 11, vsled raka. — Jakob Žitko, umirovljeni deželni vratar, 73 let, Tesarske ulice št. 3, vsled oslabiljenja moči.

9. maja. Janez Kopečnik, tovarniški paznik, 39 let, sv. Florjana ulice št. 13, jetika. — Marija Pust, hišnega posestnika žena, 45 let, Hradeckijeva vas št. 12, jetika. — Urša Zadnikar, hišnega posestnika hči, 3¹/₄ let, Črna vas št. 22, Bronchitis. — Jožefa Vamberger, usmiljena sestra, 33 let, Kravja dolina št. 11, jetika.

10. maja. Marija Bončar, gostija, 77 let, Pred Škofijo št. 17, vsled raka.

11. maja. Aleksander Tavčar, slikarjev sin, 3¹/₄ leta, Gradišče št. 11, vsled vodenice. — Emil Smukavec, absolviran slušatelj višjih šol, 22 let, sv. Petra cesta št. 42, jetika. — Justina Škof, mizarjeva hči, 6 let, sv. Petra cesta št. 6, Meningitis acuta. — Jakob Rozman, umirovljeni c. k. vradnik, 82 let, Mestni trg št. 3, oslabiljenje moči.

12. maja. Karol Roje, gostilničar, 30 let, Gradišče št. 7, otrpnenje možgan.

V bolnišnici:

9. maja. Marjana Zatl, dalavka, 21 let, jetika. — Anton Lončina, delavec, 43 let, vsled prisada v črevih.

Tuji.

12. maja.

Pri **Matiji**: Steinharter, Landeker, Lupini, Goles, in Wetzl, kupč. potovalci, z Dunaja. — Emanuel Singer, kupč. potovalec, iz Grada.

Pri **Stonu**: Sam. Weinberger, kupec, z Dunaja. — Leon. Klose, vradnik, iz Opave. — Dr. Karl Vogel, zdravnik, s soprogo, iz Budapešte. — Baroninja Fröhlich, iz Gorice. — Jakob Kleinlerchen, tovarnar, iz Št. Vida. — Kos, kupč. potovalec, iz Maribora. — Janez Jagodic, zabnik, iz Dolenjskega.

Pri **Avstrijskem cesarji**: Žiga Gutmann, kupč. potovalec, z Dunaja. — Andrej Šega, pravnik, z Dunaja. — Miha Kocijančič, s soprogo, iz Št. Petra.

Dunajska borza.

12. maja.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl.	85	kr
Sreberna	81	50	"
4% avstr. zlat. renta, davka prosta	101	50	"
Papirna renta, davka prosta	96	25	"
Ogerska zlat. renta 6%	122	55	"
" " " " 4%	92	50	"
" " " " 5%	89	20	"
Kreditne akcije	160 gl.	321	10
Akije anglo-avstr. banke	200 gl.	115	"
" avstr.-ogerske banke	854	"	"
" Länderbanke	108	90	"
" avst.-oger. Lloyd v Trstu	574	"	"
" državne železnice	319	50	"
" Tramway-društva velj. 170 gl.	217	60	"
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	124	"
4% " " " " 1860	500	137	"
Državne srečke iz l. 1864	100	173	75
" " " " 1864	50	173	50
Kreditne srečke	100	177	25
Ljubljanske srečke	20	23	50
Rudolfove srečke	10	19	"
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108	40	"
" Ferdinandove sev.	106	75	"
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	50	"
London	121	60	"
Srebro	"	"	"
Ces. cekini	5	73	"
Francoski napoleond.	9	64 ¹ / ₂	"
Nemške marke	59	50	"

Ravnokar so na novo izišle knjige, ki se dobivajo v „Katoliški Bukvarni“:

Exempelbuch für Priester und Volk

von

Leopold Kist.

I. Band: Aberglauben. Kirchenraub.

Cena 2 gl. 52 kr., po pošti 10 kr. več.

(Drugi del [oziroma konec] izide prihodnji mesec.)

Ta alfabetično vrejena izgledna knjiga je zbirka prilik iz veroznanstva, dogmatike in morale; dalje iz zgodovine cerkvene države in družbinskega življenja. Duhovnikom ponuja ta praktična knjiga za pridige in podučevanje v vprašanjih in odgovorih mnogo raznovrstnega gradiva, zatoraj bo gotovo dobro došla zlasti duhovnikom.

Der Monat der Himmelskönigin

oder das

Salve Regina

in Betrachtungen für den Marienmonat

von

P. Antonius Denis a. d. Gesellschaft Jesu.

Aus dem Französischen in's Deutsche übersetzt durch den

P. Heinrich Gengler aus derselben Gesellschaft.

Cena 1 gl. 44 kr., po pošti 10 kr. več.

Denis, „Mesec Marijin“, je bil v Belgiji poseben dobro sprejet. Toplo priporočevali in pohvalili so to knjigo škofje v Mechlinu, Genevi, Tournai-u in Lüttich-u. Tudi na Nemškem si je knjiga precej prostora pridobila, in pri vsih Marijinih častilcih je bila s pohvalo sprejeta kakor dobro došli dar.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.